

Protocol van handelen bij ernstig ongewenst gedrag

Oktober 2024

Inleiding

Het team van Montessori Basisschool Houten wil de kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarbinnen zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in de klas en op het schoolplein. Daarnaast dragen de montessoriprincipes ook bij aan een fijne schoolomgeving.

Elke school in Nederland moet beleid voeren op het voorkomen, aanpakken en tegengaan van pesten. In het protocol ongewenst gedrag hebben wij de stappen beschreven die wij nemen als een kind structureel ongewenst gedrag laat zien.

Wij vinden het belangrijk om ook op een gedegen wijze te handelen, daarom heeft Montessori Basisschool Houten een protocol gemaakt van handelen bij ongewenst gedrag. In dit gedragsprotocol wordt beschreven hoe wij als school omgaan met structurele, ongewenste omgangsvormen. Voor specifieke informatie over pesten verwijzen wij naar ons Anti-pestprotocol.

Hoe is het protocol opgebouwd?

Dit protocol is een richtlijn, een stappenplan waarlangs oplopend ongewenst gedrag (waaronder pestgedrag) wordt aangepakt. Het protocol beschrijft de diverse fasen die te onderscheiden zijn in de aanpak van ongewenst gedrag.

Aan de basis van het protocol staan de school/gedragsregels die voortvloeien uit het basisprincipe binnen onze school: Zorg voor jezelf, elkaar en de omgeving.

Alle leerkrachten, ouders, vrijwilligers en kinderen worden geacht deze regels te kennen en hiernaar te handelen (besproken in de groepen en te lezen op de website).

Wat verstaan we onder ongewenst gedrag?

Het gedrag waarbij iemand terugkerend psychisch en/of fysiek een ander lastigvalt, bedreigt of aanvalt, waarbij regels structureel overschreden worden of materialen worden vernield en/of beschadigd.

Hierdoor vormt de leerling een bedreiging voor de waarborging van de veiligheid van

- de leerling zelf en/of
- medeleerlingen en/of
- de leerkracht en/of
- de omgeving

Het protocol beschrijft de volgende fasen:

1. Preventieve fase
2. Handelswijze als kinderen zich niet houden aan plein- of schoolregels.
3. Handelswijze na signalering herhaling ongewenst gedrag
4. Handelswijze na signalering dat kinderen geen baat hebben bij de inzet van het signaleringsplan en therapeutische begeleiding.
5. Handelswijze wanneer er psychisch en/ of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Leerkrachten, de medezeggenschapsraad en bestuur onderschrijven gezamenlijk dit protocol.

Fase 1: Preventieve fase

Wij starten ieder schooljaar met de Gouden Weken om een fundament neer te zetten voor een goede groepsvorming. In deze Gouden Weken worden er in de groep afspraken en regels gemaakt die afgeleid zijn van ons belangrijkste principe en missie: We zorgen voor jezelf, de ander en onze omgeving. Het accent ligt in deze weken op groepsvormende activiteiten en oudercontact.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Dit geldt ook voor het gebruik van social media. Kinderen moeten leren hiermee om te gaan en de volwassenen moeten hen daarbij helpen. We verwachten dat eenieder zijn verantwoordelijkheid hierin neemt.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

De Gouden Weken

De Gouden Weken zijn de eerste weken van het schooljaar. In deze eerste zes weken is de manier waarop een groep leerlingen zich vormt van cruciaal belang. Een groep heeft na de zomervakantie weer tijd nodig om zich te vormen. De hiërarchische structuur is verschoven doordat er kinderen van bouw zijn gewisseld en nieuwe kinderen in de groep zijn bijgekomen. Juist deze gevoelige periode is bij uitstek geschikt om in te zetten op de groepsvorming. Hierin speelt ook het contact tussen ouder en leerkracht een belangrijke rol. De wisselwerking tussen ouder en leerkracht is medebepalend voor de prestaties en het welbevinden van het kind.

Om de groepsvorming positief te stimuleren vinden er in de Gouden Weken elke dag groepsvormende activiteiten plaats in de vorm van energizers. Energizers zijn activiteiten met een speels karakter waarbij je energie in de groep losmaakt en nieuwe energie creëert. In elke energizer zit een leerdoel welke wordt benoemd en besproken met de groep.

Naast energizers staan in deze weken de groepsregels centraal. In week één besteedt de leerkracht aandacht aan de missie: We zorgen voor elkaar, de ander en de omgeving. Aan de hand van deze missie worden in de groep afspraken gemaakt. Deze afspraken worden door de leerlingen omgezet in zelf geformuleerde, positieve groepsregels. Op deze wijze worden de normen niet door de groepsleiders bepaald, maar door de klas en de leerkracht samen.

Daarnaast besteden wij aandacht aan de ouderbetrokkenheid op school in de Gouden Weken. De Gouden Weken ronden wij af met een startgesprek met ouders waarbij we terugkijken in de eerste weken is verlopen. Leerlingen van groep 7 en 8 nemen ook deel aan deze gesprekken. Doel van dit gesprek is om samen met ouders én kind doelen en afspraken af te stemmen voor het schooljaar. Daarnaast is er tijdens deze Gouden Weken in alle bouwen een inloopochtend waarbij ouders een impressie krijgen van hun kind op school.

Ná de gouden weken wordt er de rest van het jaar in de groepen aandacht besteed aan sociaal-emotionele vorming. Dit gebeurt in de vorm van montessoriaanse wellevendheidslesjes en lessen gericht op de sociaal- emotionele ontwikkeling. We maken hiervoor gebruik vanuit de Soemokaarten voor sociaal-emotionele ontwikkeling (normen en waarden). Dit is een methode om op preventieve wijze de sociaal-emotionele ontwikkeling van basisschoolkinderen te ondersteunen. In de gehele school stemmen wij afspraken en regels af hoe we omgaan met elkaar en de omgeving. Voorbeeld hierbij is: Hoe loop je door de school? Hoe werk je samen? Hoe geef je aan als je iets niet leuk vindt? Etc.

Fase 2: Handelswijze als kinderen zich niet houden aan schoolregels.

In elke groep wordt, zodra daar aanleiding voor is, een groepsgesprek over ongewenst gedrag gevoerd. Tijdens dit gesprek worden de kinderen herinnerd aan de schoolbreed gedragen gedragsregels en aan de groepsregels. Ook worden er extra lessen ingezet van de Soemo-map om het gewenste gedrag te stimuleren.

Daarnaast worden de kinderen aangemoedigd om ongewenst gedrag t.o.v. zichzelf en/of anderen (dat ze zelf niet kunnen stoppen), zo snel mogelijk te melden aan de leerkracht. Kinderen leren om zich verantwoordelijk te gaan voelen voor elkaar en de groep.

Hen wordt geleerd dat zij wel degelijk actie kunnen ondernemen tegen ongewenst gedrag jegens zichzelf of anderen.

Kinderen die het lastig vinden om zich te houden aan schoolafspraken, worden in deze fase geholpen door de leerkracht om meer inzicht te krijgen in hun eigen gedrag.

Hierbij kan er gebruik gemaakt worden van een zogenaamd blokjesysteem of het afspreken van een bepaald signaal. Hierbij krijgt een kind een bepaald aantal blokjes (steentjes, fiches) of signaal waarbij het kind bij het vertonen van ongewenst gedrag een blokje inlevert bij de leerkracht. Zijn de blokjes in de daarvoor gestelde termijn op (afgestemd op de leeftijd en het gedrag van het kind) dan volgt daar een actie op. Ook deze vervolgactie is in afstemming van het vertoonde gedrag en de leeftijd van het kind. Met dit systeem proberen we kinderen hun eigen gedrag onder controle te gaan leren houden. Na een incident worden ouders/verzorgers door de leerkracht op de hoogte gebracht.

Fase 3: Handelswijze na signalering van herhaling van ongewenst gedrag

In deze fase zien we dat het ongewenst gedrag een structureel patroon krijgt en veel invloed heeft op het kind en zijn omgeving. We richten ons in de fase steeds meer op het individuele kind om zijn gedrag te leren reguleren waarbij de groep geen hinder ondervindt van het ongewenst gedrag. Hiervoor kan een time-out ingezet worden. In deze fase worden ouders nauw betrokken bij het ongewenst gedrag en de daaropvolgende acties.

Het kind krijgt een time-out van op de gang. De leerkracht kan een time-timer meegeven of maakt een afspraak, waardoor het kind weet wanneer het terug mag. De leerkracht gaat met het kind in gesprek en bespreekt de voorgevallen situatie. Het kind mag terug als het zich weer aan de groepsregels kan houden. Wanneer het kind langere tijd nodig heeft om tot rust te komen, wordt het geplaatst in een andere groep of een rustige plek voor een langere tijd. De ontvangende groep mag geen last ervaren, anders wordt een ondersteuner ingeschakeld. De leerkracht vertelt het kind bij het wegbrengen, wanneer het weer terug mag komen in de groep, bijvoorbeeld na een pauze.

Van het kind wordt verwacht dat het -indien mogelijk- een reflectieblad (bijlage 2) invult en bespreekt dit met de leerkracht. Op het reflectieblad staat aangegeven wat er is gebeurd, wat de reden is van de time-out volgens de leerling en wat de mogelijke oplossingen zijn.

Aan de hand van het reflectieblad vindt een oudergesprek, met het kind, plaats om het ongewenst gedrag met elkaar te bespreken. De intern begeleider neemt altijd deel aan dit gesprek. Dit heeft het karakter van coaching voor het kind. Aan het eind van het gesprek worden er afspraken genoteerd op het reflectieblad.

Deze terugkoppeling vindt plaats in na schooltijd.

Ouders worden (telefonisch) geïnformeerd over wat er is gebeurd. Ouders ontvangen een kopie van het reflectieblad, inclusief de gemaakte afspraken. Het reflectieblad wordt opgenomen in Parnassys. Het ongewenst gedrag kan, wanneer de leerkracht hier behoefte aan heeft, in een (ingelast) intervisieoverleg besproken worden (oplossingsgerichte incidentmethode) De groepsleerkracht kan dit aangeven bij de intern begeleider (IB) of directie.

Indien de leerling(en) nog niet in staat is/zijn om hun ongewenste gedrag te veranderen of te reflecteren op het gedrag, wordt de volgende stap toegevoegd:

De leerkracht(en) en IB/directie bespreken de aard en de omvang van het ongewenste gedrag met de ouders/ verzorgers. Indien nodig kan een multidisciplinair overleg (MDO) gestart worden. Een multidisciplinair overleg is een overleg dat de school organiseert om helder te krijgen welke extra ondersteuning voor het kind nodig is en wie dat het beste kan bieden. Bij dit overleg zijn de ouders,

hulpverleners en specialisten van binnen- en buiten de school aanwezig. Daarbij valt te denken aan het samenwerkingsverband ProfiPendi, onderzoeksbureau's, de schoolarts etc. Er wordt besproken wat er aan de hand is, wat er nodig is en er worden afspraken met elkaar gemaakt over wie wat gaat doen.

Fase 4: Handelswijze na signalering dat kinderen gedrag niet kunnen omzetten na het inzetten van interne of externe hulp.

Handelswijze wanneer er psychisch en/of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Deze fase treedt in werking als de veiligheid van het kind zelf, andere kinderen en/of leerkrachten daarbij in het geding komt en er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een kind, waarbij psychisch en/of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Voorbeelden van dit gedrag zijn: schoppen en slaan van andere kinderen en/of leerkrachten, extreem verbaal geweld, materialen worden vernield en/of beschadigd, het kind loopt weg van school.

Kenmerkend:

- Zeer grof taakgebruik jegens de leerkracht(en), begeleider(s) en/of ouder(s)/verzorger(s)
- Regelmatig terugkerend fors fysiek geweld jegens een ander kind, leerkracht of begeleider
- Ernstige verstoring van de sociale- emotionele veiligheid of fysieke veiligheid van andere kinderen en/of het team.

Kenmerkend aan leerkracht handelen in een dergelijke situatie:

- De leerkracht probeert zoveel mogelijk aan de onderwijs/sociale behoefte van het kind.
- Het betreffend kind niet extra prikkelen.
- Een situatie realiseren van waarin het kind tot rust kan komen.
- Een kind afzonderen of juist de groep beschermen.

Verschillende maatregelen

In fase 4 maken we gebruik van de volgende stappen:

1. Officiële waarschuwing
2. Tijdelijke ontzegging van de toegang tot school (time-out)
3. Schorsing
4. Verwijdering

Bovenstaande stappen zijn, bijna altijd, voorafgegaan door een voortraject van fase 1, 2 of 3.

In dit voortraject is dan al meerdere keren met het kind, ouders en/of begeleiders gesproken over het ongewenste gedrag. Deze gesprekken en het reflectie zijn ook in een verslag vastgelegd in Parnassys. Daarnaast is er vaak al meer duidelijk waardoor het ongewenst gedrag zich voordoet bij het kind.

1. Officiële waarschuwing

Een officiële waarschuwing volgt als de maatregelen in fase 2 en 3 ontoereikend zijn en niet leiden tot voldoende verbetering van gedrag.

Een officiële waarschuwing wordt per e-mail met een ontvangstbevestiging en door een mededeling van de directie aan de ouders gedaan. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van het format in bijlage 3.

In geval van officiële waarschuwing wordt altijd een verslag opgemaakt, dat door beide partijen ondertekend wordt en aan het leerling dossier in Parnassys wordt toegevoegd. Genoemde maatregel geldt in principe voor het lopende schooljaar.

Bij een 2^e incident volgt een time-out, een tijdelijke ontzegging van de toegang tot school.

2. Tijdelijke ontzegging van de toegang tot school (time-out)

Een ernstig incident leidt tot een tijdelijke ontzegging met onmiddellijke ingang.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een tijdelijke ontzegging wordt het kind voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd. Dit gaat altijd in overleg met de leerplichtambtenaar. Ouders/verzorgers

worden onmiddellijk van het incident en de tijdelijke ontzegging op de hoogte gebracht. Van ouders wordt verwacht dat zij hun kind zo snel mogelijk ophalen. Als ouders niet te bereiken zijn dan zal het kind plaatsnemen in de IB-of directiekamer.

- De tijdelijke ontzeggingsmaatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Daarna kan het kind worden geschorst voor maximaal 1 week. In beide gevallen dient de school vooraf, of zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel, contact op te nemen met de ouders.
- De ouders worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht, de intern begeleider en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier in Parnassys opgeslagen.
- De tijdelijke ontzeggingsmaatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- De tijdelijke ontzeggingsmaatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het bestuur van SMOH.
- Tijdens deze tijdelijke ontzegging kan het kind werken aan het werk dat online klaarstaat of aan werk dat mee naar huis gegeven wordt.
- Het kind mag voor, tijdens en tot 30 minuten na schooltijd niet op het terrein van de school komen.

3. Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, waarbij de veiligheid in het geding komt of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling van de onderwijsinspectie is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Schorsing gaat altijd in overleg met de leerplichtambtenaar.
- Het bevoegd gezag van de school, het bestuur SMOH, wordt van de schorsing in kennis gesteld.
- Gedurende de schorsing wordt het kind de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.
- De schorsing bedraagt maximaal 1 week. Wezenlijk is de schorsing aan een maximumtermijn gebonden; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.
- De betrokken ouders worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek om betreffende maatregel toe te lichten. Het principe van hoor en wederhoor wordt toegepast.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Ouders bevestigen ontvangst van dit verslag; daarna wordt het in Parnassys opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - Het bestuur van SMOH
 - De leerplichtambtenaar
- De onderwijsinspectie wordt van de schorsing op de hoogte gesteld.
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bestuur van de school.
- Het bestuur beslist uiterlijk binnen 14 dagen.
- Tijdens de schorsing zorgt de eigen leerkracht voor passend werk.
- Het kind mag voor, tijdens en tot 30 minuten na schooltijd niet op het terrein van de school komen.
- Bij een volgend incident kan opnieuw de maatregel van schorsing worden toegepast, mogelijk ophogend in duur van de schorsing.

4.Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

De wettelijke regeling van de onderwijsinspectie is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een kind van school is een beslissing van het bestuur.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bestuur de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar
 - De leerplichtambtenaar
 - De onderwijsinspectie
- Het bestuur informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen worden op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bestuur is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bestuur neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bestuur, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Bijlage 1: stappenplan bij ernstig ongewenst gedrag

(Dit is een praktische vertaling van het protocol; er kunnen geen rechten aan worden ontleend)

Dit stappenplan treedt in werking bij fase 3, bij ernstig ongewenst gedrag, dat dusdanig ernstig is dat ordemaatregelen nodig zijn.

Hiervan is sprake bij:

- Ernstige vernieling van gebouw of voorwerpen
- Bewust fysiek geweld tegen een medewerker
- Fysiek geweld tegen een medeleerling, dat leidt tot langdurig letsel
- Het stelselmatig negeren van aanwijzingen van medewerkers
- Grof taalgebruik jegens een medewerker

Ernstig ongewenst gedrag wordt direct gemeld aan directie, indien nodig telefonisch.

Deze beslist of dit valt onder dit stappenplan en zet de vervolgacties in.

Hierbij worden de volgende ordemaatregelen gehanteerd.

Deze volgen elkaar op in volgorde.

1. Officiële waarschuwing

- Wordt schriftelijk en mondeling meegedeeld aan ouders door directie
- Ouders worden uitgenodigd voor gesprek
- Verslag in Parnassys

2. Tijdelijke ontzegging (time-out)

Deze kan al direct gehanteerd worden (zonder officiële waarschuwing), wanneer het niet verantwoord is dat de leerling op blijft.

- Directie belt ouders om het kind op te laten halen
- Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek
- Incident en gespreksverslag komen in Parnassys

3. Schorsing

- Dit betreft in principe één dag, maar kan bij herhaling oplopen in duur
- Directie brengt ouders schriftelijk en mondeling op de hoogte.
- Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek.
- Leerling krijgt werk mee naar huis.
- Bevoegd Gezag (i.c. voorzitter van het bestuur), leerplicht en inspectie worden op de hoogte gesteld.
- Ouders hebben de mogelijkheid in beroep te gaan tegen de beslissing, bij het bestuur.

4. Verwijdering

- Een besluit tot verwijdering wordt genomen door het bevoegd gezag, in eerste instantie middels een voorgenomen besluit
- Voorafgaand aan de definitieve beslissing worden de groepsleerkracht, IB, directie en ouders gehoord. Hiervan wordt verslag opgemaakt.
- Ouders hebben de mogelijkheid in beroep te gaan tegen de voorgenomen beslissing.
- School verplicht zich in te spannen om een geschikte onderwijsplek voor de leerling te vinden
- Inspectie en leerplicht worden op de hoogte gesteld

○
Bijlage 2: Reflectieblad

Kijk eens in de spiegel....

Naam:.....

Datum:

Wat is er gebeurd?	
Wat deed jij?	
Wat voelde jij?	
Zou je het de volgende keer anders doen?	Ja, want Nee, want
Welke hulp heb jij nodig om het anders te kunnen doen?	

Bijlage 3:

Bericht van officiële waarschuwing bij ongewenst gedrag

Houten,

Geachte ouder(s)/verzorger(s) van,

Naar aanleiding van het incident van...(naam) jl., acht de directie van de Montessori Basisschool Houten zich genooddaakt, conform de beschreven procedure in het protocol van handelen bij ongewenst gedrag, d.d. januari 2024, een officiële waarschuwing te geven.

Er worden maximaal twee officiële waarschuwingen toegekend alvorens de directie van de school tot schorsing/verwijdering van de betreffende leerling zal overgaan.

Handtekening:

algemeen directeur

Handtekening:

ouders:

Handtekening:

leerling
